

KIEK

Mariken Jongman

Kiek

Lemniscaat Rotterdam

Omslagfoto: Getty Images/Robert Daly
Omslagontwerp: Marleen Verhulst
© 2009 Mariken Jongman
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2009
ISBN 978 90 477 0179 8

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk: Hooiberg | Haasbeek, Meppel
Bindwerk: Boekbinderij De Ruiter, Zwolle

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Ik ben verwekt in een genadewip. Zo noemt mijn moeder het tenminste, sinds ze me oud genoeg vindt voor dat woord. Toen ik vroeg wat dat was, zei ze: ‘Medelijdensseks.’ Ik weet niet welk woord ik erger vind.

De agent met de rechthoeksnor liep mijn kamertje uit. Ik moest mijn zonden maar even overdenken, had hij grijnzend gezegd. Dat wilde ik wel, want volgens mij waren ze best interessant. Maar mijn hoofd was nogal mistig. Kwam dat door de drank? Ik weet het niet. Ik had niet veel ervaring met dronken zijn. Ook niet met inbreken, trouwens. Alhoewel ik het geen echte inbraak vond, zoals ik al tegen de agent had gezegd. Inbreken doe je om iets te stelen, wij wilden alleen maar de nacht doorkomen zonder dood te vriezen.

De agent gaf toe dat dat minder erg was, al was het evengoed een inbraak. We waren naar binnen gebroken, of niet soms? Met vernielingen, of niet soms? Of was het misschien de bedoeling van het wijkcentrum om nachtelijk onderdak te bieden aan losgeslagen meisjes van veertien? Met – hier trokken zijn wenkbrauwen helemaal naar elkaar toe – jongens? Ik stelde me voor hoe de agent iedere ochtend met een minischaartje zijn snor aan elke kant heel precies bijknipte. Dat was dan meteen het hoogtepunt van de dag; hij zag er niet uit alsof er verder veel opwindends in zijn leven gebeurde. Ik schoof mijn stoel naar achteren, zodat ik mijn benen op

de tafel kon leggen, en keek rond. Ze hadden me in een soort kantoortje gezet, niet eens in een echt verhoorhok. Er was geen felle lamp en ook geen doorkijkspiegel. Waarschijnlijk stopten ze mensen met pistolen of terroristische plannen wél in echte verhoorhokken. Ik zag er blijkbaar niet uit alsof ik dat soort dingen had. Wat kon ik eens gaan doen? Ik zat hier al langer dan een uur, op dit stille zondagochtendpolitiebureau, met alleen een potlood, wat papier en aan de muur een portret van Beatrix. Er werden geen gil-lende hoeren binnengebracht, zoals ik verwacht zou hebben, geen vloekende boeven of dronkaards. Waarschijnlijk waren die niet zo actief op dit tijdstip. Jammer. De enige dronken boef was ik, en zelfs ik was niet dronken meer.

Beatrix kon wel wat extra gezichtsbeharing gebruiken, zag ik. Ik nam het potlood uit het bakje en stond op.

Zo.

Ik ging weer zitten en pakte een papiertje. Een feitenrijtje dan maar. Ik hou van feitenrijtjes. Ze geven overzicht, en ook het prettige gevoel dat alles is zoals het is, en niet stiekem anders. Ik schreef:

Hoe ben ik hier beland?

De feiten:

- Mijn vader is al 14 jaar onbestaand.
- Ik wilde dat hij wel ging bestaan.
- Ik besloot zelf een vader te maken.
- Zelf een persoon maken kan niet. Baby's wel, dat gaat zelfs behoorlijk gemakkelijk, in een bezemkast bijvoorbeeld, maar geen volwassen mensen, zoals vaders.

Ik stopte en streepte die laatste zinnen door. Dit waren geen feiten, maar afdwaalsels. Afdwalen, dat deed ik wel vaker. Ik kauwde op het potlood. Toen kraste ik alles door. Hup, overnieuw. Ik schreef:

Hoe ben ik hier beland?

De ECHTE feiten:

- Niemand weet wie mijn vader is, ook mijn moeder niet.
- Hij speelde basgitaar, dat is wat we weten.
- Ik besloot dus zelf een vader samen te st

‘Ha, ben je fijn aan het schrijven?’ Daar stond de rechthoeksnor weer in mijn kamertje. ‘Het kan soms helpen, om het even op papier te zetten, vind je ook niet?’

‘En dat gaan jullie dan zeker tégen mij gebruiken, in de rechtszaal.’ Ik propte het blaadje in mijn broekzak, liet me onderuitzakken op mijn stoel en stak het potlood in mijn mond.

‘Nee hoor, we hebben al ruim voldoende bewijs.’ Hij keek naar me. Hij zei niets, hij keek.

Pff, ik ging ook niets zeggen. Ik ging loeistrak terugkijken, een uur, als het nodig was. ‘Maar eh... kómt er dan een rechtszaak?’ Niks zeggen en terugkijken was niet zo gemakkelijk als het leek.

Een rij tanden kwam onder de snor tevoorschijn, net zo recht als de snor. ‘Ja vast,’ grijnsde hij. ‘Een rechtszaak. Rechters gaan een beetje hun tijd zitten lopen verdoen met veertienjarige meisjes op kwajongenspad.’

‘Kwameidenpad,’ zei ik. ‘Maar zitten ze nu, of lopen ze?’

‘Wie, wat?’

‘Die rechters. Als ze hun tijd verdoen.’

De agent keek me aan alsof ik hem net had gevraagd om een billebaps te boppelen. ‘Laat maar,’ zei ik. Met mensen als agent Rechthoeksnor moet je geen grapjes proberen te maken. ‘Wat gebeurt er nu?’

‘We gaan je ouders bellen.’

Ho!

Vroeger zei ze natuurlijk geen ‘genadewip’. Vroeger zei ze dat ik was ontstaan uit de liefdevolle samensmelting van haar eitje met het zaadje van een onbekende gever. Niet dat we het er vaak over hadden. Als ik naar mijn ‘echte vader’ vroeg, wees ze me erop dat een échte vader niet de uitwerper van zaad is, maar degene die zijn kind naar bed brengt en troost, die het voorleest en laat lachen tegen het duimpje. Daarmee bedoelde ze Wieger. Al mijn vragen zakten als bakstenen door het ijs. Natuurlijk, Wieger was mijn vader, al bijna zo lang als ik me kon herinneren. Het was gemeen van mij om die vragen te stellen. Alsof hij geen echte vader was!

En dat was hij. Alleen nu van een ander gezin. Uit eigen zaadjes.

‘Het was een bezemkastconceptie,’ vertelde mijn moeder, met een soort lachje. Dat lachje moest denk ik duidelijk maken dat ze het zelf ook wel een béetje gek vond.

‘Wat is dat, conceptie?’

‘Bevruchting. Dat het zaadje zich in het eitje boort, dat heet conceptie.’

Zo. En dat dus in een gangkast. Andere mensen komen tenminste nog gewoon uit een reageerbuis, of van de sperma-bank. Ik niet, ik was een bezemkastconceptie.

Mijn moeder weet er niets meer van. Herstel: wel *iets*. Ze heeft vijf herinneringen aan de gebeurtenis, waarvan één met een a-b-c-aanhangsel:

- 1) Hij was de bassist van de band.
- 2) Hij was ontzettend niet-knap.
- 3) Hij was zielig, omdat hij als enig bandlid geen mooie meiden om zich heen had hangen.
- 4) Mama was tot kotsens toe dronken.
- 5) Ze deden het in een gangkast, tussen:
 - a. een paar vuilniszakken
 - b. een opgerold vloerkleed
 - c. een omafiets met Mickey Mouse-bel.

‘Hoe kan het dat je je wel de vuilniszakken herinnert en niet zijn gezicht?’ vroeg ik een keer. We zaten op de bank. Ik had haar boek afgepakt, zodat ze wel *moest* luisteren.

‘Wie z’n gezicht?’

‘Mijn vaders gezicht. Dat niet. En wel de vuilniszakken.’

‘Niet vader. Verwekker.’

Daar gingen we weer. Zo’n zaadje, ach, wat deed dat ertoe? Niks toch? Het was niet eens te zien met het blote oog. Wat boeide het uit welke man het kwam? Ze leken toch allemaal op elkaar. Zowel zaadjes als mannen.

‘Maar hoe kan dat?’

‘Wat?’

‘Dat je nog wel die vuilniszakken weet, maar niet zijn gezicht.’

‘Geen idee. Vraag het aan een hersenspecialist. Ik weet niet hoe die dingen werken. De vuilniszakken zijn op de harde schijf gezet, maar dat gezicht niet.’

‘En zijn naam niet, en de naam van de band niet, en de plek

waar ze die avond speelden niet. Alles wat een aanwijzing zou kunnen opleveren, weet je niet meer.'

'Wat bedoel je daarmee? Dat ik het expres doe?'

'Nee, natuurlijk niet.'

'Waarom zou ik? Ik doe echt mijn best, hoor.' Ze trok haar gezicht in de heus-serieus-ik-ben-een-goede-moeder-stand.

'Dit, Kiek. Dit is dus precies wat alcohol met je doet. Begin er nooit aan.'

'Waarom niet, jij dronk toch ook? En nu nog.'

'Nou zeg, helemaal niet veel meer! Toen, ik denk dat... ik had problemen, ik was ongelukkig.'

'Misschien ben ik ook wel ongelukkig.'

'Jij? Ach, welnee.' Ze trok haar boek uit mijn hand.

'Hoezo niet?'

'Jij hebt leuke ouders.' Ze bladerde door het boek, op zoek naar de goede bladzijde.

'Ouders, in meervoud? Ik ben verwekt in een bezemkast tussen de vuilniszakken. Ik weet niet eens wie mijn vader is.'

'Je hebt mij. En Wieger. Leuke ouders. Normale ouders. Jij wel.'

Het onderwerp was afgesloten. Mijn moeder las. Ik keek nog een tijdje naar haar gezicht, maar ontdekte niets nieuws.

Het lijstje met de vijf herinneringen was alles wat ik van mijn echte vader had. Niet bepaald iets om boven je bed te hangen, of om aan mensen te laten zien. Het zag er niet naar uit dat de lijst ooit aangevuld zou worden. Ik moest accepteren dat hij een wazige gestalte was en bleef. Net zo wazig voor mij als voor mijn dronken moeder, die nacht in de bezemkast.

Recht als een potlood zat ik op de stoel. Ik keek de agent aan. ‘Dat is niet zo’n goed idee,’ zei ik. ‘Mijn ouders... ze houden niet van bellen.’ Wat was dat nou voor een belachelijke opmerking? ‘Op zondagochtend vroeg,’ zei ik er snel achteraan. Nu klonk het iets minder belachelijk.

Rechtsnor keek naar de klok boven de deur. Het was bijna halfnegen. ‘Hoe laat houden ze dan wel van bellen?’

Mijn gedachten raasden rond. ‘Nou, gewoon, nooit, maar het punt is: ze... er is alleen mijn moeder, en die... want...’ Verdorie. Ongewenst vocht uit mijn ogen. Niet veel, het meeste kon ik wegduwen, maar er glipte toch wat door de sluisen. Ik had al twintig jaar huisarrest van de vorige toestand, ik moest er niet aan denken wat er ging gebeuren als ze dit ontdekte. Mijn leven zoals ik het kende was dan afgelopen. Voor zover ik nog zou leven.

‘Eh... wacht,’ zei Rechtsnor. Hij snelde de kamer uit, kwam terug met een doos tissues, zette die neer en rende weer weg. *Bijzonder zacht*, stond op de doos. Ik greep er een handvol uit en drukte mijn gezicht erin. Het voelde inderdaad zacht. Even bleef ik zo zitten, mijn gezicht in een warme wolk. Toen blies ik mijn neus leeg zo hard als ik kon.

Nog voor ik was uitgesnoten hoorde ik iemand de kamer inkomen. Ik keek op. Een blonde vrouw. Ze bleef staan voor het portret van Beatrix. ‘Zo zo,’ zei ze, terwijl ze de koningin bestudeerde. ‘Heel creatief. Ik denk dat ze er ongeveer zo had uitgezien als Charlie Chaplin haar vader was geweest. Of Hitler.’

‘Misschien was hij dat wel,’ zei ik. Ik haalde met veel geluid mijn neus op. ‘Hitler. Kan best. Je weet dat soort dingen nooit zeker.’

‘Dat is waar. Mensen doen rare dingen.’

Ik dacht aan Bernhard, mijn cactus. Die heette zo, omdat hij precies op prins Bernhard leek, Beatrix' vader. Verméénde vader. Een heimweesteeek in mijn maag. 'Ik wil naar huis,' zei ik, en snoot mijn neus nog eens, zachtjes nu.

'Tja, zo willen we allemaal wel wat,' zei ze. 'Ik wilde van-nacht bijvoorbeeld een warm bad, met een glas champagne en een mooie man erin. In plaats daarvan kreeg ik twee lijken, opengesneden. Slordig gedaan, ook nog. Je krijgt niet altijd wat je wilt, hè?'

'Lijken? Echte dooie lijken?'

'Ja.'

'Wat eng.'

'Nou, als ze zouden leven, zou het een stuk enger zijn.' De vrouw plofte op de stoel tegenover mij. 'Zo meid, vertel 's, wat doe jij hier?'

'Ik ben opgepakt.'

'Niet zo slim van je.'

'Nou, het was gewoon pech.'

'En nu?'

'Ik weet niet. Ze willen mijn moeder bellen, maar dat wil ik niet.'

'Bang dat je een week geen zakgeld krijgt?'

Ik greep het potlood van tafel en duwde het tussen mijn kiezen. Stom mens, typisch zo'n politiemuts. Als het zo moest, dan zei ik gewoon niets meer. Klaar. Ze mocht toekijken hoe mijn kaken een stuk politiehout vermaalden, daar moest ze het maar mee doen.

Pffgl-l-pffbr-rlll-pff! Ik spuugde stukjes potlood in mijn hand.

'Niet zo lekker, hè, dat binnenste.'

'Gaat wel. Waar is Lottie? Ik wil naar Lottie.' Auw, wat

miste ik Lottie ineens. Alsof Bernhard in mijn maag rond-draaide, zo hard prikte het. Hoe zou het met haar zijn? Zij zat hier ook, door mijn schuld. En die jongens, hoe zat het daar eigenlijk mee?

Die jongens. Bah. We hadden ze nooit mee moeten laten gaan. Je had er niks aan. Minder dan niks.

Lottie was mijn instant-beste vriendin. Vriendschap op het eerste gezicht. Ze was nieuw op school, na de herfst-vakantie. Eerste uur Engels. Lemming stelde haar voor: ‘Dit is Lottie Bloem,’ en wees haar naar het tafeltje links voor in de klas, schuin vóór mij. In die hoek zat ik sinds ik bij de meidenbrigade rechts achterin was weggehaald.

Ik tikte met mijn pen op haar rug. ‘Ik ben Kiek,’ fluisterde ik, toen ze haar hoofd had omgedraaid.

‘O, van Kiki?’ vroeg ze.

‘Nee, van Kiekeboe.’

‘Kiekeboe?’

‘Dat zei ik, toen ik uit mijn moeder kwam.’

Onze eerste gnaffel samen. Een gnaffel is een gniffel, maar dan donkerder, dieper vanuit de buik. De tweede zou snel volgen. Daarna raakten we de tel kwijt.

‘Ik heet eigenlijk Lotus,’ fluisterde ze. Ze zat nu met haar hele bovenlichaam naar me toe gedraaid.

‘Dat is toch een bloem?’

‘Ja, maar ook een meditatiehouding.’

‘Hè?’

‘Mijn ouders hebben me –’

‘Lottie!’ Dat was Lemming. ‘Knap hoor, koud een halve minuut op deze school en nu al een stoorzender. Ik geloof dat we een nieuw record hebben, jongens. Applaus!’

Iedereen klapte en joelde. Lottie keek stralend de klas rond. Ze was een hit. Nu al. En ze werd mijn vriendin, dat stond vast.

Toen ik voor het eerst bij Lottie thuis kwam, overviel mij het toneelboekgevoel. Ik vertel zo wat dat is, maar eerst waarom het gebeurde. We zaten met z'n vieren aan de tafel. Ik, Lottie, haar moeder, haar vader. We dronken lindebloesemthee.

Ze waren vreselijk blij me te zien, zeiden ze. Ze hadden al veel over me gehoord. En wat een geluk dat Lotus meteen zo'n leuke vriendin had gevonden!

'Lottie,' zei Lottie.

'We voelden ons wat schuldig,' zei haar moeder.

'Zo'n verhuizing is niet niks,' zei haar vader.

'Zeker niet midden in het jaar,' zei haar moeder.

'We wilden een nieuwe start maken.' Haar vader gaf haar moeder een kus op haar hoofd. Hij keek lief. Verliefd zelfs.

'Nieuwe baan, nieuw huis, nieuwe stad, alles nieuw.'

'Alles nieuw, behalve de vrouw,' zei Lotties moeder. Ze keek hem speels aan, als een puppy, haar hoofd een tikje scheef.

Lotties vader werd rood. 'En de kinderen,' zei hij. 'Die zijn ook niet nieuw.'

Ik stootte Lottie aan. Zij werd ook rood. Iedereen keek naar iedereen. Iedereen glimlachte en keek gelukkig. Het was stil. En toen gebeurde het dus: het toneelboekgevoel.

Toen ik vijf was ging ik voor het eerst naar het theater. Met mijn moeder en Wieger. Daar zaten we. We keken een tijdje. Ik vond er niet veel aan. Ik vroeg wanneer het klaar was, want ik wilde naar huis, spelen met mijn pop Muffie.

Ssst, sisten mijn moeder en Wieger aan weerszijden in mijn oren.

Ineens ging het doek omhoog. Er kwam licht tevoorschijn, decor, spelers, er klonk muziek, het was magisch.

Het doek wás helemaal niet de voorstelling. Er bleek een hele wereld achter te zitten, veel groter, mooier, spannender en kleuriger. Alles was anders, heel anders dan ik had gedacht.

En nu, hier aan de keukentafel, overviel mij datzelfde gevoel. Alsof er een doek werd opgetrokken en ik opeens zag hoe het ook kon zijn. Met ouders als die van Lottie, die leuk tegen elkaar deden. Waar iedereen er evenveel bij hoorde. Waar het niet ging van:

‘Jij bent alleen maar de stief hier en we kunnen heus wel zonder jou’ (mam).

Of: ‘Nou, stief of niet, ik denk dat Kiek liever met mij meegaat als ik weg moet, of niet, Kiek?’ (Wieger).

Of: ‘Hoe kun jij een vader zijn, je bent niet eens een man’ (mam).

Of: ‘Hou je klotekleppen, anders ga ik bij opa en oma wonen’ (ik).

En dan moest Wieger lachen, omdat ik het woord ‘klotekleppen’ had gezegd. En mama ging met hoofdpijn op bed liggen, omdat ik het woord ‘oma’ had gezegd.

Het was stil in de keuken, terwijl ik mijn toneeldoekgevoel zat te hebben. Iedereen keek naar elkaar, glimlachend.

‘Sorry hoor,’ fluisterde Lottie vanuit haar mondhoek. ‘Ik schaam me kapot.’ Lottie kan heel goed vanuit haar mondhoek mompelen, zonder dat haar lippen bewegen, zodat niemand het ziet of hoort, alleen ik. Dat is één van haar specialiteiten.

‘Ik ben trouwens Mona,’ zei de politiemuts. Ze stak haar hand naar me uit en knelde hem loeistrak om de mijne. Geen ontsnappen mogelijk, dat was wat die hand zei.

‘Ik ben een vrouw,’ zei ze.

Ik knikte. Ik zou niet anders gedurfd hebben.

‘Vandaar dat Sikke mij erbij riep.’

Ik knikte weer. Haar hand was weg om de mijne, maar het voelde alsof hij er nog zat.

‘Vrouwen zijn gevoeliger.’ Ze pakte de tissueprop van tafel. Die was doorweekt, met vocht uit verschillende openingen in mijn hoofd, maar dat maakte haar blijkbaar niet uit. Even bestudeerde ze de prop, toen mikte ze hem in de prullenbak naast de deur en ging verder: ‘Zo’n Sikke, ach, die weet het dan niet meer, hè. Hij kan alles aan, maar tranen zijn te ingewikkeld. Kan-ie ook niks aan doen, hoor. ’t Is een man.’

Ik knikte weer, ik was nog stééds aan het knikken, geloof ik. Onder de tafel probeerde ik de botjes in mijn hand naar hun oude plek terug te duwen.

Het was stil. Mona’s blik werd groezelig, alsof ze ineens weer aan de lijken van vannacht dacht. Dat bleek ook zo te zijn.

‘Was jij het soms?’ vroeg ze plotseling. Haar ogen priemden als dolken in me.

‘Huh? Wat was ik?’

‘Die lijken. Waar was jij vannacht?’

‘In het wijkcentrum, de hele nacht, echt waar.’

‘Dat zeggen ze allemaal. Weet je zeker dat je geen lijken aan het opensnijden was?’

‘Nee echt, ik heb ingebroken, ik zweer het.’

Mona begon te lachen. ‘Ha, goeie truc, zo krijg je snel een bekentenis. Om in te lijsten zo mooi.’

‘Ik had al bekend.’

‘Zie het maar als een hobby. Andere mensen sjoelen, ik doe graag politiedenkwerk.’

‘Mijn opa sjoelt ook.’ Sjoelen leek me een onschuldig onderwerp. ‘In het wijkcentrum. Maar de sjoelclub sterft uit. Daarom is hij begonnen met klaverjassen.’

Het uitsterven maakte blijkbaar weinig indruk. ‘Maar stel nu even,’ ging Mona verder. ‘Vannacht. Je hebt het wél gedaan, met je vriendje, en –’

‘Niet, ik heb het niet gedaan met hem, helemaal niet. Alleen gezoend. En hij is mijn vriendje niet. Bah, gatver!’

Mona keek me aan, wenkbrauwen opgetrokken.

Oeps.

‘Ik bedoel: ik heb die lijken niet eh... gedaan. Opengedinged.’ Shit.

Mona zei niks. Ze keek alleen maar. Het was een blik die maakte dat je je schuldig voelde, of je het nu was of niet.

‘Ik heb alleen maar gezoend,’ zei ik. ‘Verder niks. En dat was niet eens leuk. Ik was...’ Dronken, wilde ik zeggen, maar het klonk ineens niet meer als een goed excuus.

‘Nou, dan heb je in elk geval een alibi.’ Mona keek me serieus aan. ‘Het is heel moeilijk om te zoenen en te moorden tegelijk.’

Ik had net zo goed lijken kunnen opensnijden, dat was niet onsmakelijker dan wat ik nu had gedaan. Beelden van vannacht flitsten door me heen. Niet alleen beeld-beelden, maar ook gevoelsbeelden. Het was raar, alsof ik niet ‘ik’ was, maar een ander. Ik was onderdeel van ‘de anderen’, niet van mijzelf. Dat kwam vast door de drank. Misschien was ik wel net zo dronken geweest als mijn moeder, vroeger. Bah. Misschien leek ik wel op haar. Misschien –

‘Je kijkt alsof je de boel gaat onderkotsen,’ zei Mona. ‘Gaatie wel?’

‘Jawel.’

‘Wat deed je eigenlijk in dat wijkcentrum, met je vriendje?’

‘Hij is mijn vriendje niet. En ik was niet met hem. Ik was met Lottie, mijn vriendin. Die zit ook vast, daar.’ Ik wapperde met mijn hand zomaar in een richting. ‘Die jongens gingen gewoon mee, ik –’

‘Ik bedoel: waarom was je daar?’

‘Om te slapen, verder niks.’

‘Maar waarom sliep je niet thuis?’

‘Lottie en ik moesten naar een optreden van Zerk. Dat is een band. Die speelde in de Marbella.’

‘Aha, en dat mocht zeker niet van je ouders. Ga je vaak stiekem naar concerten?’

‘Nee, dit was pas de tweede keer. Tweede optreden, bedoel ik. De eerste was niet stiekem. Daar mocht ik heen, van mijn moeder.’

‘Wat was dat dan voor optreden?’

‘Van de SillyBilly Hardbums. In de Walhalla-hallen.’

Mona’s wenkbrauwen gingen een centimeter omhoog, maar ze zei niets.

‘Ken je die?’ vroeg ik.

‘De band niet. De plek wel, natuurlijk. Maar gisteren was je dus bij Zerk. Die ken ik wél. Ben je fan van Zerk?’

‘Nee, maar ik... ik zocht mijn vaders oor.’

‘Weet je wat ik zo klote vind?’ vroeg ik aan Lottie. Het was niet lang na die ochtend aan hun keukentafel. Ik lag op mijn buik op haar bed, met m’n hoofd op mijn armen. Mijn onderbenen wiebelden in de lucht.

‘Nou?’ Lottie lag op haar rug, benen omhoog tegen de muur. ‘Wat vind je zo klote?’

‘Dat ik niks van hem weet. Geen gezicht, geen naam, geen haarkleur, geen leeftijd, geen schoenmaat, niks.’

‘Ja, dat is zwaar klote, dat je zijn schoenmaat niet weet.’

‘Er lopen miljarden mensen op de aarde. Eén ervan is mijn vader. Het kan iedereen wel zijn.’

‘Wil je hem zoeken?’

‘Nee. Nou ja, het doet er niet toe of ik het wil, want het kan niet.’

‘Het lijkt me wel moeilijk om hem te vinden. Je weet niks van hem.’

‘Het is niet moeilijk. Het is onmogelijk.’

‘Of je moeder moet zich ineens méér herinneren.’

‘Weet je, ik hoef hem niet te vinden. Wat niet kan, kan niet. Klaar. Dat vind ik ook niet erg. Ik wil gewoon wat meer van hem weten.’

‘Wat wil je weten?’

‘Ik weet niet. Iets. Hij is zo... zo onbestaand. Ik wil een gezicht. Of een stem. Of... ik weet niet.’

Ik bewoog langzaam mijn benen heen en weer. Buiten blafte een hond. In de verte klonk een sirene; het geluid vloeide golvend weg.

Lottie draaide een haarlok om haar vinger. ‘Weet je, Kiek,’ zei ze. ‘Jij en ik, wij hebben hetzelfde probleem.’

‘Vertel.’

‘Ik weet mijn vaders schoenmaat ook niet.’

Mijn buik begon zich gevaarlijk te spannen. Ik wilde niet lachen, ik wilde serieus zijn. ‘Toe nou,’ zei ik en kneep Lottie in haar arm.

‘Auw! Nou ja, je weet wel *iets* van hem. Hij is muzikaal.’

‘Ja. Misschien.’ Ik ben zelf ook best muzikaal. Ik speel geen instrument, maar ik zing wel vaak, als ik alleen ben. Dan komt er een zin in me op, en daar maak ik dan automatisch een liedje van. Bijvoorbeeld: *Getver, de afwas, ik wou dat-ie af was, die rottige borden, dat klotebestek. Getver de afwas, als ik niet al maf was, en gek was gewórdén, dan werd ik nu gek.* Ik kende niemand die dat deed. Zou hij dat ook doen? ‘En hij houdt van langgerekte instrumenten.’

‘Wuh?’

‘Basgitaren. Die hebben een lange... hoe heet dat, zo’n lat. Hij houdt van instrumenten met een lange staaf.’

Mijn buik begon zich weer te spannen. ‘En snaren! Zes tegelijk.’

‘Nee, joh. Vier. Een basgitaar heeft maar vier snaren. Van die dikke vette.’

Mensen zeggen altijd dat lachen gezond is, maar sinds ik Lottie ken weet ik niet meer of dat waar is. Ik hield mijn buik stevig vast, in de hoop dat alle ingewanden op hun plek bleven en niet door de kamer zouden vliegen.

Met Wieger kon ik ook lachen. Vroeger tenminste, toen hij nog bij ons woonde. Niet zo hard als met Lottie natuurlijk, maar toch best hard. Tegenwoordig viel er weinig te lachen. Er was altijd wel een baby die lag te blèren, of een kind dat om aandacht stond te jengelen. Ik denk niet dat ik ooit kleine kinderen wil. Ze krijsen en stinken, en ze lachen wel eens, maar dat zijn dan van die slijmerige lachjes, zo van: kijk-eens-hoe-schattig-ik-ben. En iedereen trapt erin.

Ik klom weer op het bed, waar ik vanaf was gegleden. Lottie en ik lagen een tijdje stil naast elkaar en keken naar het pla-

fond. Er zaten gele vlekken, van een oude lekkage. Opeens zag ik een gezicht in de vlekken. Het was raar, vervormd, maar duidelijk een gezicht: twee ogen, neus, mond, alles. Er zat zelfs wat haar op.

‘Zie je dat gezicht?’ vroeg ik aan Lottie.

Ze zag het niet. Ik wees aan: daar de mond, daar een oog, daar...

‘O ja! Wat een gek hoofd. Je zult maar zo’n kop hebben.’

‘Moet je horen,’ zei ik. ‘Ik heb een idee.’

Sikkés hoofd stak om de deur. ‘Ik heb de ouders van je vriendin gebeld. Ze komen eraan. Geef je thuisnummer even aan mevrouw Snoek’ – hij knikte naar Mona – ‘dan kun jij ook zo opgehaald worden.’ Zijn hoofd verdween.

‘Ik hoef niet opgehaald,’ riep ik tegen de plek waar net het hoofd nog was. ‘Ik loop wel.’

‘We laten je niet zomaar gaan,’ zei Mona. ‘We moeten eerst een ouder of verzorger spreken.’

‘Dan blijf ik hier. Ik zit hier goed.’ Ik merkte dat ik de leuningen van de stoel vasthield.

‘Voor altijd?’

‘Er zijn ergere plekken.’ Thuis, zonder legerbescherming, dacht ik. Onder de grond, zonder zuurstof. In de woestijn, zonder water. Zo slecht was het hier niet.

‘Ik kan misschien een goed woordje voor je doen.’ Mona ging wat rechterop zitten. ‘Maar dan moet ik wel weten wat er aan de hand is. Begin maar met dat oor van je vader, dat zoek was.’

‘Nou nee,’ zei ik, ‘het was niet zoek, alleen... gewoon.’ Stom, ik had er niet over moeten beginnen. Nu verwachtte ze een heel verhaal. Daar had ik dus geen zin in. Als ik dít gedeelte

vertelde, moest ik ook al het andere vertellen, van de bezemkastconceptie en de genadewip. Bekijk 't, dat ging niemand wat aan.

'Of je vertelt het niet.' Mona zakte weer onderuit. 'Ook goed. Dan geef je me gewoon het telefoonnummer.' Ze keek me aan.

Ik keek terug.

Het was stil.

Ze keek en zat bewegingloos.

Ik keek ook en zat zoveel mogelijk bewegingloos.

Die Mona kon misdadigers breken als oude takjes, dat was duidelijk. Jammer genoeg voor haar was ik geen oud takje. Ik was een jong twijgje. Een slim twijgje. Met een denkhoofd. Dat denkhoofd moest even een goed verhaal bedenken. Een verhaal dat ervoor zorgde dat ze me zou laten gaan zonder mijn moeder te bellen. Omdat ze snapte hoe moeilijk ik het had, als meisje uit een één-dochter-en-moedergezin. Zielig dus. Of nee, juist heel dramatisch. Zodat ze zou vinden dat het allemaal de schuld van mijn moeder was.

Misschien was dat trouwens ook wel zo. Waarom zijn kinderen altijd maar bang dat hun ouders boos worden? Ouders zouden bang moeten zijn dat hun kinderen boos worden. Dat is veel eerlijker. Wie verkloot de boel nu erger? Ouders hebben daar natuurlijk ook al veel langer de tijd voor gehad.

Maar mijn denkhoofd dwaalde weer eens af.

Ik besloot tijd te rekken en vroeg dus of ze het monster van Frankenstein kende. Dat kende ze. Ze vroeg wat het monster van Frankenstein te maken had met het oor van mijn vader. Ik antwoordde dat het er alles mee te maken had.

Toen kwam een onbekende agent binnen, die een metalen kast openmaakte en erin begon te rommelen. Omdat de onbekende agent er was, hoefde ik niets te zeggen, dacht ik. Dat was verkeerd gedacht. Ik zag dat Mona haar geduld begon te verliezen, ook al zei ze het tegenovergestelde: ‘Ik heb de hele dag. Ik krijg toch wel betaald. Des te beter als je niets zegt. Kan ik hier lekker zitten en van het mooie weer genieten.’

Buiten begon het hagelen. Ik luisterde naar het getik tegen het raam.

Nee, bedacht ik. Ik kon het beter over een andere boeg gooien. Niet zielig of dramatisch doen. Ik moest het verhaal zó vertellen dat Mona zou beseffen dat die inbraak een eenmalige gebeurtenis was geweest, en dat het dáárom niet nodig was mijn moeder in te lichten. Ik was niet ontspoord, of zo. Ik moest zorgen dat bepaalde eigenschappen van mij heel duidelijk naar voren zouden komen:

1. slimheid;

2. leukheid;

en het belangrijkste:

3. totaal zonder criminele achtergrond.

Dus ik zei: ‘Het zit zo: ik maak een compositietekening van mijn vader. Weet u wat dat is?’

We keken naar het vochtvlekkengezicht in het plafond.

‘Wat voor idee?’ vroeg Lottie. ‘Vertel!’

‘Ik ga hem zien,’ zei ik. ‘Mijn vaders gezicht.’

‘Hè? Maar hoe dan? Je weet niks van hem.’

‘Ik weet dat hij bassist is,’ zei ik.

‘Dat is niet genoeg om hem te vinden.’

‘Nee, niet om hem te vinden. Maar wel om hem te má-ken.’

‘Huh?’

‘Alle bassisten lijken op elkaar in één opzicht.’

‘Wat dan?’

‘Je zei het net zelf. Ze houden allemaal van de basgitaar. Mijn vader ook. Ik ga hem dus...’

Ik liet een korte stilte vallen, zodat Lottie zich schrap kon zetten.

‘... samenstellen.’

Weer een stilte, zodat ze tijd had om zichzelf bij elkaar te rapen. Maar ze had niet veel tijd nodig. ‘Wuh, ik snap het niet.’

‘Ik zoek wat bassisten, bijvoorbeeld vijf, en neem van allemaal één stuk uit hun gezicht. Daarmee maak ik een nieuw gezicht. Dat is dan mijn vaders portret.’

‘Maar dat is dan toch niet écht je vaders gezicht?’

‘Jawel. Vanaf dan wel. We maken er een echtheidsverklaring bij. Zo’n papier waarop staat dat het echt is.’

‘Een certificaat. Wauw. Oké. Ja.’

Ik was op dreef. Ik had helemaal geen tijd nodig om na te denken, ik werkte het plan al pratend verder uit. ‘Verder neem ik van al die bassisten één leuke en één stomme eigenschap. Aan het eind heb ik een vader met een gezicht en tien eigenschappen.’

‘Oké, maar waarom stómme eigenschappen? Als je dan toch zelf een vader maakt, zou ik –’

‘Nee, nee, dan is het niet echt. Echte mensen hebben ook altijd vervelende kanten.’

‘Wij niet,’ zei Lottie. ‘Maar wij zijn dan misschien ook niet

echt.’ Ze keek me stralend aan. ‘Ik vind het een superidee. Wanneer begin je?’

‘Wij,’ antwoordde ik. ‘Nu. Jouw taak is de tekening maken.’ Lottie kon fantastisch tekenen. ‘Tekening? Waarom geen foto’s? We kunnen je vader toch in elkaar fotoshoppen?’

‘Nee, ik wil een tekening. Dat is echter. Anders krijg je zo’n samengesteld gezicht, net als die compositiefoto’s.’

‘Goed. Alleen: waar halen we vijf bassisten vandaan?’

Even later zaten we Lotties popblaadjes door te nemen. Bassisten vinden was nog niet zo gemakkelijk. Er stonden meestal zangers in, of zangeressen. We hadden er wel een paar gevonden, op foto’s van bands. Maar het schoot niet op. Als we er eentje hadden, zag-ie er weer niet goed genoeg uit om onderdelen te leveren. Of de onderdelen waren te klein om goed te kunnen zien.

‘We kunnen beter op internet verder zoeken,’ zei ik.

‘Ja, maar...’ Lottie gooide haar blaadje op de grond. ‘Wacht. We zijn niet goed bezig, volgens mij.’

‘Hoezo?’ Ik wierp mijn tijdschrift op dat van haar.

‘We zijn je vaders onderdelen zelf aan het uitzoeken. Zo gaat het niet in het echt. In het echt krijg je gewoon een vader, toevallig deze of die, en daar moet je het mee doen.’

Die Lottie was niet dom. Ze had gelijk.

‘Maar hoe moet het dan?’

Ze peinsde voor zich uit. ‘We moeten naar optredens. Daar zijn echte bassisten. En als we de bands niet kennen, weten we niet van tevoren hoe ze eruitzien. Dan is het toevallig.’

Lottie was briljant.

‘Misschien kunnen we beginnen met de schoolband,’ zei ze.

‘Hebben we een schoolband?’